

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้านางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

เตรียมพระราชพิธีบรรจุ พระสรืรางคาร สมเด็จพระพืนางเธอฯ

ตักแตงสวนสุสานหลวง พรรณไม้สวยงามหายาก นำเข้ามาประดับโดยรอบ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพืนางเธอ

◆ อ่านต่อหน้า 2

พระพืนางเธอฯ □ ต่อจากหน้า 1
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง สำนักราชเลขาธิการ นำ “ดอกแก้วกัลยา” มอบแก่ผู้มาร่วมงานพระราชพิธีเป็นที่ระลึก เจ้าหน้าทีสำนักพระราชวังนำยอดพระจิตกาธานที่เป็นดอกไม้สดงานแหงทยวก และพืกทองแคะสลักพระนามขอ “กว” ไปจำเริญนำ

กลางแม่น้ำเจ้าพระยา ทำราชวรคิฐ พร้อมเริ่มทยอยเปลียนดอกไม้ประดับรอบพระเมรุจากดอกอัญก้าเป็น “พอร์เกทมิ้นอท” ด้านวัคราชบพิชานุรณะ “อนุสรณ์สถานรังษีวัฒนา” ให้สมพระเกียรติเพื่อใช้เป็นสถานที่บรรจุพระสรืรางคาร ขณะที่พสกนคิฐชาวไทยยังคงหลังไหลชมความงามพระเมรุ เจ้าหน้าทีตักแตงมณฑลพืชี เตรียมเปิดงานนคิฐรศการร่วมน้อมรำลคิฐพระกรรณาธิคุณ เผยพบบุคคลในภาพที่ตามหา 2 คน เตรียมเปิดใจในงาน

นคิฐรศการ ส่วนแสดงพคิฐ “สมเด็จพระเจ้าพืนางเธอฯ”

เข้าสู่วันที่ 4 ตามหมายกำหนดการพระราชพิธีพระราทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพืนางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ภายหลังกประชาชนนับแสนได้ร่วมเผ้าฯ รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่เสด็จฯในงานพระราชพิธีพระราทานเพลิงพระศพ ณ พระเมรุ มณฑลพืชีทองสวนหลวง เมื่อวันที่ 15 พ.ย.ที่ผ่านมา จากนั้นเข้าวันรุ่งขึ้นวันที่ 16 พ.ย.ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯแทนพระองค์ในการประกอบพระราชพิธีเก็บพระอัฐิ และเชิญพระอัฐิ จากพระเมรุไปประดิษฐาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

ต่อมาวันที่ 17 พ.ย.เวลา 17.15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังคฤสคิฐ ยังพระบรมมหาราชวัง ระหว่างรถยนต์พระที่นั่งแล่นผ่านประตูลพิเศษไชยศรี และประตูพืมานไชยศรี ได้มีพสกนคิฐจำนวนมากเข้าเผ้าฯ รับเสด็จ อยู่บริเวณสนามหญ้าหน้าศาลาถุกขุน ในพระบรมมหาราชวัง

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ขึ้นทางบันไดมุขกระสันพระที่นั่งพืมานรัตยา เสด็จฯ ออกพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ไปยังหน้าพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร โดยมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าพืจุพาวรรณวลัยลักษณ์

อัครราชกุมารี ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตมาตุ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ คุณสิริกิติยา เจนเซน พระธิดาในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ท่านผู้หญิงทัศนาวลัย ศรสงคราม พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และ ร.อ.จิตต์ ศรสงคราม พระนัดดาในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมอัฐิ พระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่เชิญออกประดิษฐานบนพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งประดิษฐานในบุษบกทองพระแท่นสุวรรณเบญจดล แล้วทรงกราบ จากนั้นทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร พระบรมอัฐิที่พระแท่นมณฑลมูลก แล้วทรงกราบ จากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จฯ ไปทรงถวายพัตรองที่ระลึกงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ แต่สมเด็จพระราชกนิษฐา พระราชกนิษฐาที่ถวายพระธรรมเทศนา พระราชาคณะ 30 รูป สวดพระพุทธมนต์ พระรับอนุโมทนา 4 รูป และพระสงฆ์สวดปฎิบัติ 10 รูป พระสงฆ์ 30 รูป สวดพระพุทธมนต์จบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตร ถวายพระสงฆ์ 30 รูปที่สวดพระพุทธมนต์สวดปฎิบัติพระอัฐิ

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงหลังทักษิณาทน พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา แล้วทรงจุดธูปเทียนดูหนังสือเทศน์พระราชทานให้เจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญไปตั้งที่จงกลธรรมาสน์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสำหรับพระบรมอัฐิของสมเด็จพระบรมราชบุพการี ทรงธรรม และสำหรับพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงธรรม ทรงศีลและทรงหลังทักษิณาทน พระพรหมเมธี (สมชาย วรชโย ป.ร.8) วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร ถวายพระธรรมเทศนาบทสามัคคีธรรมถก กล่าวถึงความสามัคคี

ของทุกฝ่ายที่ร่วมกันจัดงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ให้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์สมพระเกียรติยศทุกประการ และเป็นการพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพที่ต้องจารึกอยู่ในความทรงจำของคนไทยทุกคนไป จนกว่าชีวิตจะหาไม่

เมื่อถวายพระธรรมเทศนาจบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ และเสด็จฯ ทรงทอดผ้าไตรถวายพระเทศน์และรับอนุโมทนา 5 รูป สดับปกรณ์ ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ทรงทอดผ้าไตร 10 ไตร ถวายพระสงฆ์ 10 รูป สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ และพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่เชิญออกประดิษฐานในการพระราชกุศลที่หน้าพระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตร ต่อจากนั้นเสด็จฯ ไปทรงกราบพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และในเวลา 19.21 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินกลับ

สำหรับพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ครั้งนี้ สำนักพระราชพิธีได้นำดอกไม้ธูปเทียน มอบเป็นที่ระลึกแก่ผู้มาร่วมงานดังกล่าว ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ทั้งนี้ดอกไม้ธูปเทียนเป็นดอกไม้ประดิษฐ์สีฟ้า ที่คนพิการจากศูนย์ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคนพิการ สภากงคสมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ประดิษฐ์ขึ้นและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามให้ และพระราชทานพระอนุญาตให้ใช้เป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของคนพิการทั่วประเทศ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้พิการและองค์กรผู้พิการ

นายบุญชัย ทองเจริญบัวงาม เจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์ ระดับ 5 ฝ่ายพัฒนาบุคลากรด้านศิลปะ กองศิลปกรรม สำนักพระราชวัง ผู้ควบคุมเครื่องสด และดูแลช่างเครื่องสดประกอบพระจิตกาธาน ในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ กล่าวว่า เมื่อเวลา 09.30 น. วันที่ 17 พ.ย. เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังได้นำยอดพระจิตกาธานที่เป็นเครื่องสดในส่วนที่เป็นดอกไม้สดงานแทงหยวก และการแกะสลักของอ่อนซึ่งรวมถึงฟักทองที่แกะสลักพระนามย่อ กว ไปจำเริญน้ำหรือลอยน้ำ ที่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณท่าราชวรดิฐตามโบราณราชประเพณี ที่จะนำเครื่องสดพระจิตกาธานไปลอยน้ำหลังจากงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพเสร็จสิ้นลง ทั้งนี้การลอยน้ำถือว่าเป็นการคืนสู่น้ำ และน้ำคือความร่มเย็นมีความหมายเป็นดั่งผู้แทนของสรรพสัตว์

ด้านนายประวิทย์ บุญมี ผู้อำนวยการ

ฝ่ายเกษตร สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาโดยตุง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้รับผิดชอบการประดับตกแต่งภูมิทัศน์ทางสถาปัตยกรรมบริเวณโดยรอบพระเมรุ ในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กล่าวไว้ว่า ในช่วงเวลา 16.00 น. จะเริ่มทยอยเปลี่ยนดอกไม้ที่ประดับรอบพระเมรุบางส่วน เนื่องจากเป็นต้นไม้เมืองหนาว โดยในวันนี้ได้เปลี่ยนดอกอาญาญ่าบางส่วนออก แล้วนำดอกฟอร์เก็ตเทอมาใส่ประดับแทน 500 ต้น และจากวันนี้เป็นต้นไป จนนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เสร็จสิ้นลง จะนำดอกไม้ประเภทลิ้นมังกร, แพนซี, ไวโอล่า และมัลเชลเวีย มาทยอยเปลี่ยน รวมทั้งหมุดประมาณ 5,000 ต้น ทั้งนี้การเปลี่ยนดอกไม้ดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนทั้งหมดจนเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่นำมาซ่อมแซมบางส่วนเท่านั้น

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าจากวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร สถานที่ในการประกอบพระราชพิธีบรรจุพระศรีราชมงคล สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ อนุสรณ์สถานรังษีวัฒนา โดยคณะสงฆ์วัดราชบพิธฯ ได้เตรียมประสานงานการจัดพระราชพิธีสำคัญกับทางสำนักพระราชวัง เพื่อความเรียบร้อยในการจัดสถานที่บริเวณสุสานหลวง เตรียมการรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งนี้ พระธรรมวรเมธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธฯ ได้ให้เจ้าหน้าที่ของวัด และเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง เข้ามาจัดตกแต่งสวน และทางเดินภายในสุสานหลวงข้างทางเสด็จพระเจดีย์ และพระปรมาภิไธยสุสานหลวงให้สวยงาม และสมพระเกียรติ ส่วนด้านหน้าอนุสรณ์สถานรังษีวัฒนา จัดตั้งเป็นพลับพลาพื้นยกสำหรับใช้เป็นที่ประทับ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่นำพู่ห้อยระย้าสีขาวดำแขวนไว้รอบรั้ววัดเป็นที่เรียบร้อย

พระธรรมวรเมธี เปิดเผยว่า วัดราชบพิธฯ ได้เร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมสำหรับพระราชพิธีบรรจุพระศรีราชมงคลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ อย่างเต็มที่ โดยในการตกแต่งสวนภายในสุสานหลวง ได้นำพันธุ์ไม้สวยงามหายาก 84 ชนิด เข้ามาประดับตกแต่งโดยรอบ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไม้สีฟ้า ซึ่งเป็นสีโปรดของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ หรือเป็นพันธุ์ไม้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระองค์ เช่น ก้นกขมหิดล เป็นชื่อพันธุ์ไม้ที่พระราชทานพระวินิจฉัยให้เป็นสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น สำหรับภูเขาด้านทิศเหนือ ภายในอนุสรณ์สถานรังษีวัฒนา ซึ่งใช้เป็นที่บรรจุพระศรีราชมงคลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ก็ได้

เตรียมสถานที่ไว้เรียบร้อยแล้วเช่นกัน โดยภายในอนุสรณ์สถานแห่งนี้ เป็นที่บรรจุพระราชศรัทธาและพระอัฐิของเจ้านายหลายพระองค์ มีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า พระราชโอรสและพระราชธิดาพระองค์อื่น ๆ รวมทั้งสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยพระศรีราชการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะได้บรรจุในถ้ำศิลาด้านล่างของพระศรีราชการของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ส่วนด้านบนเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปจำลองประจำขบวนवार ปางถวายเนตร ประดิษฐานประจำแท่นพระดำเนินทิศเหนือ ข้างที่บรรจุพระราชศรัทธาแห่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ในอนุสรณ์สถานรั้วมีวัฒนา

สำหรับพระพุทธรูปปางถวายเนตร ที่นำมาประดิษฐานในอนุสรณ์สถานรั้วมีวัฒนา จำลองมาจากพระพุทธรูปประจำพระขมมาร ปางถวายเนตรของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่ทอดพระเนตรแบบและพระราชทานพระวินิจฉัยด้วยพระองค์เอง ทรงเททองหล่อเมื่อครั้งทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา พ.ศ. 2546 สำหรับพระพุทธรูปประจำพระขมมารจำลองนี้ หล่อด้วยโลหะผสมมีทองคำชนวนจากทองคำส่วนพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่ท่านผู้หญิงที่ท้าวลัย ศรสงคราม มอบให้นำมาเป็นทองคำชนวน องค์พระพุทธรูปสูง 18 นิ้ว สูงกว้าง 9 นิ้ว ปิดด้วยทองคำเปลว 100 เปอร์เซ็นต์ เททองหล่อเมื่อวันที่ 13 พ.ย.ที่ผ่านมา เวลา 14.14 น. ณ ลานหน้าพระอุโบสถวัดราชบพิธฯ และจะประดิษฐานประจำแท่นในวันที่ 18 พ.ย.นี้

ช่วงสายวันเดียวกัน ทีมมณฑลพิธีท้องสนามหลวง ผู้สื่อข่าวรายงานว่า แม้วันนี้ยังไม่มีการเปิดให้ประชาชนเข้าชมนิทรรศการภายในมณฑลพิธีท้องสนามหลวง แต่ยังคงมีพลนิกรชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาตินับหมื่นคน ทอยเข้าชมความสวยงามของพระเมรุ อาคารประกอบ และสวนไม้ดอกไม้ประดับรอบสิ่งปลูกสร้างด้วยความสนใจ เจ้าหน้าที่ต้องนำรั้วเหล็กมาทาบไว้เป็นแนวยาวป้องกันความเสียหายก่อนเปิดนิทรรศการ มีประชาชนบางส่วนพากันนำกล้องถ่ายรูปมาถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก ใกล้กันมีกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าให้บริการรับถ่ายรูปคู่กับพระเมรุ สนนราคารูปละ 50 บาท บรรยากาศเป็นไปด้วยความคึกคัก

นายเชษฐา ขำโพธิ์ ประธานคณะกรรมการจัดการนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เปิดเผยว่านิทรรศการดังกล่าว กำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-30 พ.ย.นี้ ณ มณฑลพิธี

ท้องสนามหลวง เพื่อเปิดให้ประชาชนได้ร่วมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณผ่าน 12 ส่วนนิทรรศการประกอบด้วย ส่วนตามรอยพระบาทแก้วกัลยา, สมพระเกียรติยศ พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ, กัลยาณิวัฒนาแห่งราชสกุลมหิดล, พระอุปถัมภ์ กำจุนประชา, องค์อุทิศเพื่อปวงประชา, พระโคกจันทน์, ราชรถน้อย, รัชชบวนพระอิสริยยศ, พระเมรุ, มูลนิธิในพระอุปถัมภ์, จำหน่ายของที่ระลึก และส่วนแสดงที่ได้จัดกิจกรรมพิเศษขึ้นคือ “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ”

นายเชษฐา กล่าวต่อว่า นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานเปิดนิทรรศการ ในวันที่ 18 พ.ย. เวลา 15.00 น. จากนั้นเวลา 15.30 น. จะมีการแถลงข่าวเปิดตัวบุคคลในภาพเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ที่ได้สัมผัสพระจริยวัตร และนำพระทัยอันงดงามของพระองค์ สำหรับนิทรรศการจะเปิดให้ประชาชนได้เข้าชม จนถึงวันที่ 30 พ.ย. ตั้งแต่เวลา 10.00-21.00 น.

ด้านนายเกษมพร เสริมพานิช รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะรองประธานคณะกรรมการจัดการนิทรรศการฯ แถลงข่าวภายในศูนย์สื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงการตามหาบุคคลในภาพประวัติศาสตร์ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิดว่า ในวันที่ 18 พ.ย. จะนำบุคคลในภาพ 2 คน มาร่วมภายในงานนิทรรศการในส่วน “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ” เพื่อบรรยายความรู้สึกในขณะนั้น โดยบุคคลในภาพที่แสดงตัว คือ ภาพของเด็กน้อยสวมเสื้อเหลือง และภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ถ่ายรูปนั่งอยู่ข้าง ๆ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ซึ่งภาพนี้ มีบุคคลที่นั่งในภาพหน้าพระองค์ 2 คน แต่มาแสดงตัวเพียงคนเดียวคือ บุคคลที่นั่งด้านซ้ายของพระองค์

นายเกษมพร กล่าวต่อว่า ส่วนภาพอื่น ๆ มีบางภาพที่ค่อนข้างหายากคือ ภาพของคุณยายที่ถ่ายระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เสด็จเยี่ยมศูนย์แพทย์อาสา ซึ่งภาพนี้ เจ้าของสถานที่ติดต่อมาแล้วบอกว่า ในวันนั้นคุณยายมาเพียงคนเดียว มีญาติมาส่ง คงต้องให้ญาติของคุณยายออกมาเปิดเผยแทน รวมทั้งภาพที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ พระราชทานของให้กับชาวเขาคันหนึ่งก็หายากเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีภาพที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ มีรับสั่งกันในกลุ่มเด็กนักเรียน มีบุคคลในภาพมาแสดงตัวแล้ว แต่ทุกภาพจะมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้ง โดยบุคคลในภาพต้องบอกเล่าเหตุการณ์ในภาพได้ มีผู้อ้างอิง และนำประวัติของตัวเองมาด้วย

รองประธานคณะกรรมการจัดการนิทรรศการฯ กล่าวด้วยว่า นอกจากนิทรรศการจะเปิดรับภาพจากประชาชนทั่วประเทศ ที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ อย่างใกล้ชิดเพื่อจัดแสดงในนิทรรศการด้วย แต่จะเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากส่วนตามหาบุคคลในภาพ โดยส่งภาพพร้อมเขียนถ้อยคำที่ระลึกถึงพระองค์ โดยส่งมายังตู้ ป.ณ. 2468 ลาดพร้าว ระหว่างวันที่ 12-25 พ.ย.นี้

□ อ่านต่อหน้า 15

พระพี่นางเธอฯ □ ต่อจากหน้า 2

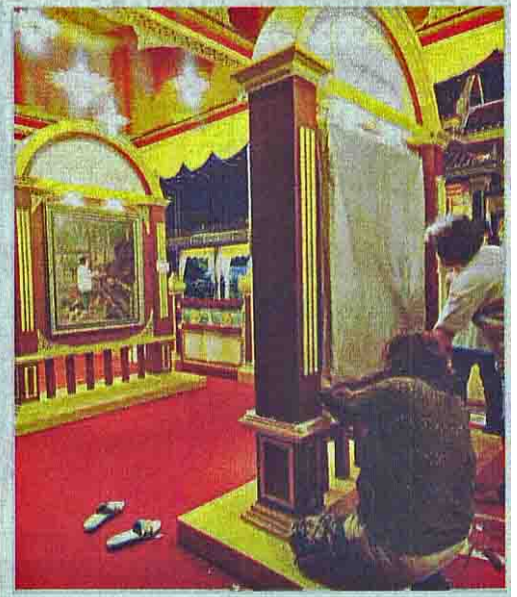
นายเกษมพร ยังกล่าวถึงรูปแบบนิทรรศการที่จะเปิดให้ประชาชนเข้าชมในวันที่ 18 พ.ย.ว่า เจ้าหน้าที่ได้จัดทางเข้า-ออก คนละเส้นทาง โดยจะเป็นทางวันเวย์ (เดินทางเดียว) ให้ประชาชนเดินตามกันไปเข้าชมนิทรรศการทั้ง 12 ส่วน ที่ไม่ยอมให้พลาคคือ ส่วนตามรอยพระบาทแก้วกัลยา เป็นการแสดงภาพวาดพระประวัติ และพระกรณียกิจในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ 84 ภาพ เป็นเหตุการณ์เรียงกันไป และส่วนพระเมรุ เป็นการแสดงประวัติความเป็นมาของพระเมรุมาศ และพระเมรุ ตามโบราณราชประเพณีในสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ความหมายและแบบร่างพระเมรุสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ รวมถึงงานศิลปกรรมประกอบพระเมรุโดยรอบ

นายเกษมพร กล่าวด้วยว่า ในส่วนการแสดงนิทรรศการดังกล่าว จะมีเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นพิเศษ มีทางเข้าทางเดียวและทางออกอีกทางหนึ่ง ประชาชนต้องทยอยกันขึ้นไปชม เนื่องจากพระเมรุจะรับน้ำหนักไม่ได้ โดยจะจัดให้ประชาชนเข้าชมอย่างใกล้ชิดที่สุดและให้ถ่ายรูปได้ นอกจากนี้ขอความร่วมมือประชาชนเรื่องการเดินทางโดยจัดที่จอดรถให้บริการสนามหลวงฝั่งเหนือเท่านั้น ที่จอดรถอาจไม่เพียงพอ ควรเดินทางมาโดยรถโดยสารสาธารณะ ส่วนดอกไม้ภายในงานไม่สามารถแจกจ่ายได้ และการแต่งกายแม้จะผ่านการไว้ทุกข์แล้ว แต่ภายในมณฑลพิธีเสมือนเป็นเขตพระราชฐาน ให้แต่งกายด้วยสุภาพ และรองเท้านุ่ม

ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นายสมชาย ณ นครพนม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑฯ กรมศิลปากร เปิดเผยว่าภายหลังเสร็จสิ้นพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กรมศิลปากรได้รับการประสานมาจากกรมประชาสัมพันธ์ ขอให้ให้นำราชรถน้อย ที่พระสงฆ์ประทับ

ทรงสดนำริ้วขบวน ไปจัดแสดงที่มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ซึ่งนายเกรียงไกร สัมปชชาติ อธิบดีกรมศิลปากร ได้ตอบรับพร้อมให้ความร่วมมือ แต่จะขอให้จัดแสดงที่โรงราชรถในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแทน เพราะตั้งอยู่ใกล้กันประชาชนที่ชมพระเมรุ และอาคารประกอบแล้วเดินข้ามจากสนามหลวงไปชมราชรถน้อยที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้เลย และยังได้ชมเครื่องประกอบพระอิสริยยศอื่น ๆ ที่ใช้ในพระราชพิธีนี้ อีก เช่น พระมหาพิชัยราชรถ พระโกศ พระยานมาศสามลำคาน เกรินบันไดนาค พระที่นั่งราเชนทรยาน พระวอสิวิกากาญจน์ และพระเสลี่ยงกลีบบัว เป็นต้น

ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นางจุฬารัตน์ นุชยากร ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กล่าวว่าในส่วนพิธีบรรจุพระสรีรางคาร ที่วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในวันที่ 19 พ.ย.นั้น ทางสำนักงานพระพุทธศาสนาฯ จะนำนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่เกี่ยวกับสถาบันพระพุทธศาสนา ไปจัดแสดงด้วย โดยจะจัดแสดงที่บริเวณถนนอักษะ ตั้งแต่ช่วงวันที่ 18 พ.ย. พร้อมกันนี้จะนำหนังสือสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กับสถาบันพระพุทธศาสนา ที่จัดพิมพ์โดยมหาเถรสมาคม ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาฯ ไปแจกในวันดังกล่าวด้วย.

ช่างกรมศิลปากรซ่อมแซมภายในมณฑลพิธี

'นางฟ้า' เสด็จสู่สวรรคาลัย 6 ยังสถิตในดวงใจไทยทั่วหล้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จ ฯ ทรงทอดผ้าไตรถวายพระสังฆมณฑลที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร

ประชาชนและนักท่องเที่ยวบันทึกภาพพระวิจิตรเสถียร ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

เชิญยอดพระจิตกาธานไปจำเริญ (ลอยน้ำ)

ประชาชนซื้อพระฉายาลักษณ์เป็นที่ระลึก